

Territori i població

El Priorat és una comarca interior a ponent del Camp de Tarragona, presidida pel massís del Montsant i que comprèn part de la conca del riu Siurana i del seu afluent, el Montsant. La comarca forma un gran amfiteatre obert a la vall de l'Ebre i envoltat per un semicercle de muntanyes de les quals la serra del Montsant, al nord, és la més característica de la comarca. El Montsant assoleix alçades superiors als 1.000 metres al sector oriental, i la roca Corbatera, amb 1.163 metres, n'és el punt culminant. El massís presenta una morfologia espectacular i, fins a cert punt, aïllada dels relleus veïns. Destaquen també les muntanyes de Prades i la serra de Llena al nord-oest, la serra de l'Argentera i el Colldejou, a l'est, i l'Enderrocada al sud. Si bé podem trobar relleus seus, bàsicament en el límit amb el Baix Camp, la topografia del Priorat és, en general, complicada i abrupta.

Es tracta d'una comarca d'extensió reduïda, però tot i així, el relleu és molt divers, i dóna lloc a un seguit d'espais força compartimentats, que de vegades participen de les característiques de les comarques veïnes. Però, en general, es pot dir que el Priorat té una personalitat ben definida.

El Priorat és una de les comarques més antigues i amb més personalitat de Catalunya. Ja a l'edat mitjana es coneixia la comarca com el Priorat d'Escaladei (Scala Dei), ja que hi havia establert una comunitat de cartoixans als peus del Montsant. El territori que en aquella època comprenia el Priorat es coneix avui dia com el Priorat històric o Priorat de la cartoixa d'Escaladei i són concretament set pobles: Bellmunt del Priorat, Gratallops, la Morera de Montsant, Porrera, Poboleda, Torroja del Priorat i la Vilella Alta.

La comarca limita al nord amb les Garrigues, a l'est i sud-est amb el Baix Camp, i a l'oest i sud-oest amb la Ribera d'Ebre. La comunicació principal per carretera és l'A-40. La línia de ferrocarril Barcelona-Madrid passa per la comarca i té baixadors a Pradell de la Teixera, Marçà-Falset, Capçanes i els Guiament. Algunes companyies d'autobusos, com ara la Sagalés-Hispània, la Hispano Igualadina o Autocars Plana tenen línies regulars que connecten els municipis de la comarca amb els principals centres urbans.

El Priorat agrupa vint-i-tres municipis, repartits en 498,6 km². Gran part dels municipis tenen un terme municipal mitjà petit, ja que la majoria tenen menys de 30 km². És una de les comarques amb menys població de Catalunya, amb 9.785 habitants (padró del 2007); la densitat de població a la comarca és de 19,6 h./km². Els municipis són molt petits i amb molt poca població, ja que aproximadament la meitat tenen menys de 300 habitants i només dos tenen més de 1.000 habitants. El cap comarcal, Falset, és el municipi més poblat, amb 2.742 habitants.

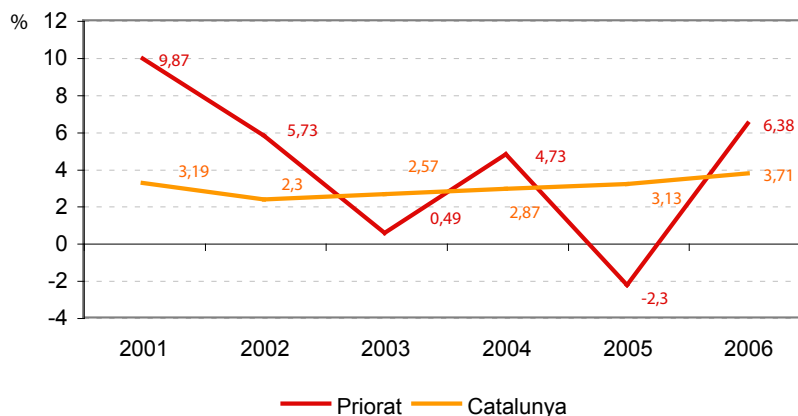

Economia

Seguint dades de l'*Anuari Econòmic Comarcal* de la Caixa Catalunya de l'any 2007, els darrers anys l'economia del Priorat ha registrat un creixement molt fluctuant al voltant del PIB registrat en el total de Catalunya, amb pronunciades diferències. Partint d'una magnífica taxa de creixement del 9,87% el 2001, l'any 2003 hi va haver un creixement menor que l'agregat català, encara que la pitjor taxa fou el decreixement de l'any 2005, amb el -2,3%. L'any 2006 torna a situar-se per sobre del creixement del PIB total català, amb el 6,38% respecte del 3,71%.

El creixement acumulat en el període 2000-2006 ha estat del 27,1% (força superior al de l'economia catalana en el mateix període: 19,1%). El Priorat ha representat un pes al voltant del 0,8% del PIB català aquests anys.

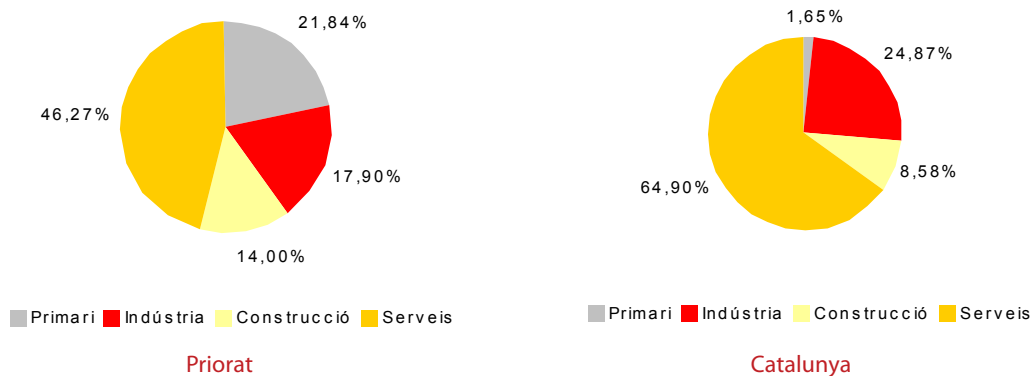
EVOLUCIÓ DEL CREIXEMENT DEL PIB COMARCAL (2001-2006)

Font: *Anuari Econòmic Comarcal* 2007 de la Caixa Catalunya

En l'estructura del VAB comarcal, el sector serveis representa el 46,27%; el sector primari representa el 21,84%; la indústria, el 17,9%, i en darrer terme se situa la construcció, amb el 14%.

DISTRIBUCIÓ SECTORIAL DEL VAB (2006)

Font: *Anuari Econòmic Comarcal* 2007 de la Caixa Catalunya

Amb el 21,84% del VAB comarcal, el Priorat és una comarca on el sector primari és molt important; l'any 2006, segons l'*Anuari Econòmic Comarcal* de l'any 2007, el sector primari de la comarca es va situar en el tercer lloc en el pes del VAB del sector primari català, per sota de la Terra Alta i les Garrigues. En destaca especialment l'agricultura. Malgrat que és una comarca amb una orografia força accidentada, gran part de la superfície de la comarca es dedica a conreus, concretament 16.164 hectàrees (segons dades del Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural); la major part de les terres són de secà (84,42%) i els principals cultius de la comarca són l'olivera, la fruita seca i la vinya. D'acord amb l'*Anuari Econòmic Comarcal* de l'any 2007, el sector del vi i subproductes representa el 51,5% del VAB del sector primari; a continuació segueix en importància la fruita seca -amb el 13,7%- i l'oli d'oliva i subproductes -amb l'11,9%.

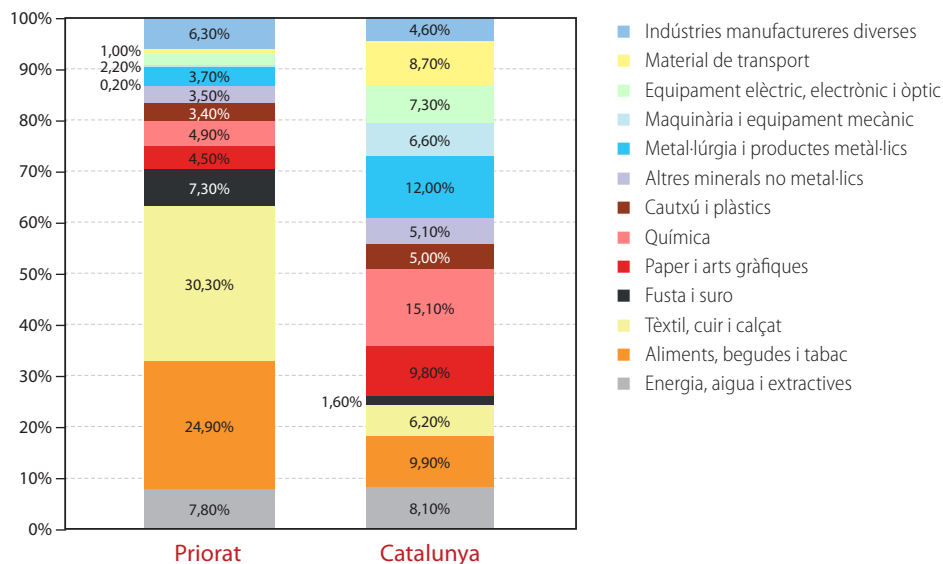
Al Priorat es produeixen alguns productes agrícoles de gran qualitat, com ara l'oli d'oliva i les avellanes, que gaudeixen de denominació d'origen. L'oli amb Denominació d'Origen Siurana gaudeix de gran prestigi internacional i es caracteritza perquè és molt saborós i de baixa acidesa, ja que prové en gran part d'olives arbequines. Les avellanes que es produeixen en alguns municipis de la comarca són amb Denominació d'Origen Reus.

Sens dubte, el producte estrella de la comarca és el vi. A final del segle XIX, el conreu de la vinya era la base de l'activitat econòmica, però l'arribada de la fil·loxera va representar un fort declivi per a la comarca, i la seva gent va començar a emigrar cap a terres més riques. La davallada de la producció va ser espectacular (gairebé del 75% entre el 1890 i el 1930), i part de la superfície de vinya va ser substituïda per avellaners, però molta també va ser abandonada.

Paradoxalment, la vinya representa actualment una sòlida esperança de represa econòmica del Priorat. Actualment, la producció està en plena recuperació i assoleix la xifra d'unes 56.250 tones el 2007, segons el Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural. En efecte, des de mitjan de la dècada de 1990 el sector està en plena expansió, com a conseqüència de l'aposta decidida per un producte vinícola de qualitat. La comarca té dues zones vinícoles principals: Denominació d'Origen Priorat (inclou els municipis del Priorat històric, els del Lloar, Porrera, la Vilella Baixa, i part dels municipis de Falset i el Molar), i la Denominació d'Origen Tarragona (municipis del baix Priorat, a la subzona de Falset).

Pel que fa al sector secundari, la major activitat industrial es concentra a Falset i als municipis veïns (Marçà, el Masroig i Porrera). El principal subsector a la comarca és el tèxtil, cuir i calçat -amb el 30,3% del pes en el VAB industrial de la comarca-, a continuació segueix el subsector dels aliments, begudes i tabac -amb el 24,9%- i el de l'energia, aigua i extractives -amb el 7,8%.

DISTRIBUCIÓ SUBSECTORIAL DEL VAB DEL SECTOR INDUSTRIAL (2006)

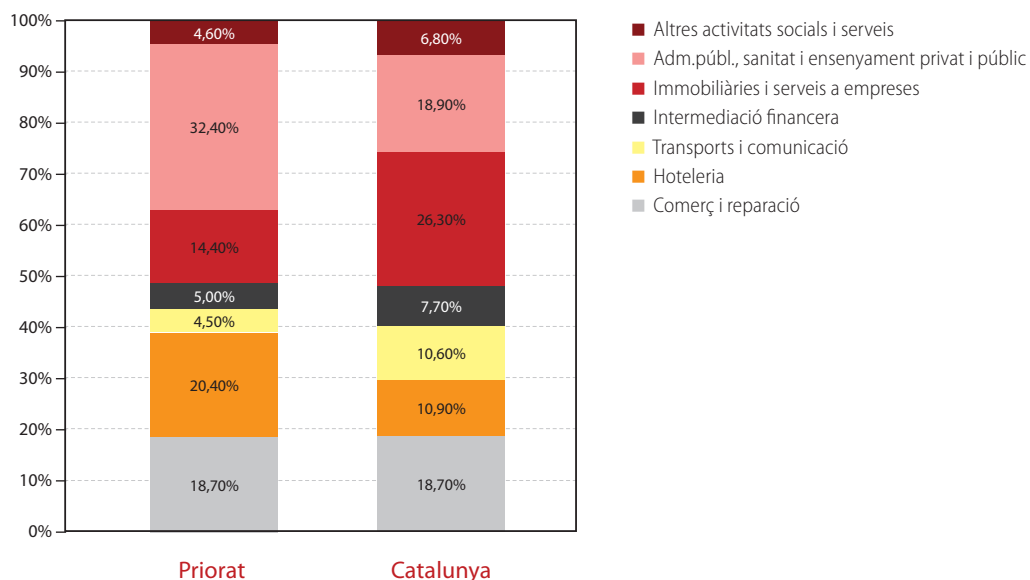
Font: Anuari Econòmic Comarcal 2007 de la Caixa Catalunya

El sector de la construcció -amb el 14%- té un pes lleugerament superior al del conjunt de Catalunya (8,58%). Això s'explica pel fet que és una comarca molt agrícola i, per tant, el pes de la construcció en el conjunt del VAB és superior al pes que té a les comarques més industrials.

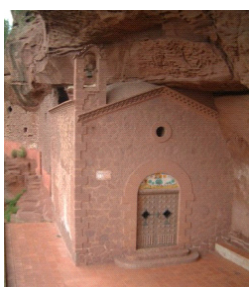
El VAB del sector de serveis l'encapçala el sector de les administracions públiques, la sanitat i l'ensenyament -amb el 32,4%. A continuació segueixen l'hoteleria -amb el 20,4%-, el comerç i reparació -amb el 18,7%-, les immobiliàries i serveis empresarials -amb el 14,4%- i la intermediació financera -amb el 5%. La resta no supera el 5%.

DISTRIBUCIÓ SUBSECTORIAL DEL VAB DEL SECTOR SERVEIS (2006)

Font: Anuari Econòmic Comarcal 2007 de la Caixa Catalunya

L'ermita de Sant Gregori.- Font: La porta de Falset

El nombre d'aturats registrats en les oficines de Treball de la Generalitat o de l'INEM a la comarca l'any 2007 va ser de 254. El sector de serveis té el 53,54% d'aturats registrats. Segueixen el sector industrial -amb el 24,8%- , la construcció -amb el 12,20%- i, a l'últim, el sector primari -amb el 6,3%.

La renda bruta familiar disponible per habitant el 2001 va ser d'11,1 milers d'euros i d'11,5 milers d'euros el 2002; la qual cosa ens fa veure que el nivell de vida dels habitants del Priorat és inferior al de la mitjana de Catalunya durant aquests anys (11,3 i 11,7 milers d'euros el 2001 i el 2002, respectivament). Però cal dir que aquestes diferències tendeixen a reduir-se, ja que el 2000 la renda bruta familiar disponible de la comarca era del 8,6% inferior a la catalana, i el 2001 i 2002 la diferència era negativa només de l'1,7%.

Establiments industrials i xarxes de suport a l'empresa

Els establiments del sistema productiu local d'oli d'oliva al sud i a ponent, que ocupa les comarques del Baix Camp, Baix Ebre, Garrigues, Montsià, Priorat, Ribera d'Ebre i Urgell, representen el 0,29% sobre el total de la indústria catalana, i alhora el 64,18% del total del sector d'alimentació i begudes.

La producció de l'oli d'oliva com el coneixem actualment es remunta a principi del segle xx, a les Borges Blanques, tot i que la gran majoria de les regions mediterrànies ja en produïen des de l'època romana. Encara que la producció catalana d'oli representa només el 3,5% del conjunt espanyol, l'oli de Catalunya té una gran qualitat i reconeixement internacional. Actualment, trobem dues denominacions d'origen, DOP Siurana i DOP Les Garrigues. La DOP Baix Ebre-Montsià està en procés de reconeixement comunitari.

A continuació es detallen els sistemes de producció local presents a la comarca.

CLÚSTERS AMB PRESENCIA AL PRIORAT (2005)

CLÚSTER	SECTOR	ESTABLIMENTS	PERSONES TREBALLADORES	FACTURACIÓ (MEUR)	COMARQUES QUE INCLOU
Oli d'oliva al sud i a ponent	Alimentació i begudes	129	887	500	Baix Camp, Baix Ebre, Garrigues, Montsià, Priorat, Ribera d'Ebre i Urgell

Font: Mapa dels sistemes productius locals industrials a Catalunya (*Papers d'Economia Industrial*)

Podem trobar, també, una relació d'activitats industrials i d'establiments per volum de persones treballadores a la comarca, a partir de les dades del Registre d'Establiments Industrials de Catalunya.

ESTABLIMENTS INDUSTRIALS PER ACTIVITAT AL PRIORAT (abril 2008)

ACTIVITATS	Nombre de persones treballadores de l'establiment											
	5 a 9		10 a 24		25 a 49		50 a 249		> 250		TOTAL >5 treball.	
	Est.	Treball.	Est.	Treball.	Est.	Treball.	Est.	Treball.	Est.	Treball.	Est.	Treball.
Indústries de productes alimentaris i begudes	8	48	6	97	0	0	0	0	0	0	14	145
Indústries de la confecció i de la pel·leteria	1	9	1	22	0	0	1	139	0	0	3	170
Indústries de la fusta i del suro, llevat de mobles; cistelleria i esparteria	2	12	0	0	0	0	0	0	0	0	2	12
Edició, arts gràfiques i reproducció de suports enregistrats	0	0	1	10	0	0	0	0	0	0	1	10
Indústries químiques	0	0	1	10	0	0	0	0	0	0	1	10
Fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics	1	5	1	14	0	0	0	0	0	0	2	19
Indústries de la construcció de maquinària i equips mecànics	0	0	0	0	1	40	0	0	0	0	1	40
Construcció	0	0	0	0	1	27	0	0	0	0	1	27
Venda, manteniment i reparació de vehicles de motor, motocicletes i ciclomotors; venda al detall de combustible per a vehicles de motor	1	5	0	0	0	0	0	0	0	0	1	5
Activitats afins al transport; activitats d'agències de viatges	1	7	0	0	0	0	0	0	0	0	1	7
Sense activitat informada	6	37	0	0	0	0	0	0	0	0	6	37
Total	20	123	10	153	2	67	1	139	0	0	33	482

Font: Departament d'Innovació, Universitats i Empresa (REIC)

Equipaments comercials i fires

L'any 2003 hi havia 154 establiments detallistes a la comarca, que representaven el 0,14% dels establiments catalans i ocupaven 6.977 m², el 0,07% del total català.

A la comarca hi ha vuitanta-vuit establiments de quotidià alimentari, que ocupen 3.282 m². El percentatge del nombre d'establiments d'aquest tipus (57%) destaca perquè és bastant superior al de la mitjana catalana (33%). En canvi, a la comarca hi ha percentualment molts menys establiments d'equipament de la llar, equipament de la persona i de lleure i cultura. Quant als percentatges de superfície, també destaquen els establiments de quotidià alimentari, que representen el 47% de la superfície d'establiments comercials, enfront del 25% que representen en el global de Catalunya.

ESTABLIMENTS PER GRUPS D'ACTIVITAT AL PRIORAT (2003)

	VALORS ABSOLUTS		% RESPECTE DEL TOTAL DE LA COMARCA			
	Nombre d'establiments	Superfície en m ²	Nombre d'establiments		Superfície en m ²	
			Priorat	Catalunya	Priorat	Catalunya
Quotidià alimentari	88	3.282	57	33	47	25
Quotidià no alimentari	14	809	9	6	12	4
Equipament de la llar	13	805	8	19	12	25
Equipament de la persona	14	558	9	20	8	13
Automoció i carburants	4	593	3	5	8	12
Lleure i cultura	1	51	1	9	1	6
Comerç mixt	17	756	11	4	11	12
Altres	3	123	2	4	2	3
TOTAL	154	6.977	100	100	100	100

Font: Institut d'Estadística de Catalunya i Departament d'Innovació, Universitats i Empresa a partir de l'explotació de l'IAE

La superfície de venda mitjana al Priorat és força inferior a la mitjana de Catalunya: 45 m², enfront dels 92 m² de Catalunya. Aquest fet és especialment acusat en els establiments de comerç mixt, que ocupen 44 m² de mitjana, enfront dels 251 m² en el conjunt de Catalunya.

SUPERFÍCIE DE VENDA MITJANA AL PRIORAT (2003)

	Superfície en m ²	
	PRIORAT	CATALUNYA
Quotidià alimentari	37	70
Quotidià no alimentari	58	60
Equipament de la llar	62	121
Equipament de la persona	40	62
Automoció i carburants	148	219
Lleure i cultura	51	60
Comerç mixt	44	251
Altres	41	73
TOTAL	45	92

Font: Institut d'Estadística de Catalunya i Departament d'Innovació, Universitats i Empresa a partir de l'explotació de l'IAE

En l'estructura de la dotació comercial del Priorat destaca el nombre superior d'establiments per cada 10.000 habitants (165, enfront dels 161 que hi ha a Catalunya). D'altra banda, a la comarca corresponen 738 m² per cada 1.000 habitants (enfront dels 1.484 m² de Catalunya) i pertoqueuen 61 habitants per cada establiment (a Catalunya en són 62).

DOTACIÓ COMERCIAL AL PRIORAT (2003)

	HABITANTS/EST.		EST./10.000 H.		m ² /1.000 H.	
	Priorat	Catalunya	Priorat	Catalunya	Priorat	Catalunya
Quotidià alimentari	106	187	94	53	349	374
Quotidià no alimentari	667	1.047	15	10	87	58
Equipament de la llar	718	327	14	31	86	371
Equipament de la persona	667	317	15	32	60	196
Automoció i carburants	2.334	1.207	4	8	63	182
Lleure i cultura	9.335	729	1	14	5	83
Comerç mixt	549	1.441	18	7	80	174
Altres	3.112	1.514	3	7	13	49
TOTAL	61	62	165	161	738	1.484

Font: Institut d'Estadística de Catalunya i Departament d'Innovació, Universitats i Empresa a partir de l'explotació de l'IAE

Donada la importància de productes com ara el vi, les fires són una bona oportunitat per donar-los a conèixer i promoure'n les vendes. Les fires que se celebren a la comarca són les següents.

FIRES I MERCATS AL PRIORAT (2008)

FIRA	MUNICIPI	OFERTA QUE S'HI EXPOSA	PERÍODE	ENTITAT ORGANITZADORA
Mostra de Vins de la DO del Priorat	Falset	Vins	Maig	Ajuntament de Falset
Mercat de l'Artesania	Cornudella de Montsant	Artesania	Maig	Patronat Municipal de Turisme de Cornudella de Montsant
Fira de Sant Andreu	Falset	Agricultura, comerç, indústria i artesania	Novembre	Ajuntament de Falset

Font: Calendari de Fires de Catalunya 2008

Infraestructura turística i llocs d'interès

Al Priorat hi ha les oficines de turisme adscrites a la Xarxa d'Oficines de Turisme de Catalunya següents.

OFICINES DE TURISME AL PRIORAT (1 de gener de 2008)

POBLACIÓ	ADREÇA	CP	TELÈFON	ADREÇA ELECTRÒNICA
Cornudella de Montsant	C. de Comte de Rius, 8	43360	977 821000	tur.cornudella@gmail.com
Falset	C. de Sant Marcel, 2	43730	977 831023	oitpriorat@altanet.org
La Bisbal de Falset	C. de les Escoles, s/n	43372	977 819012	aj.bisbalfalset@altanet.org
Margalef	Pl. de Sant Miquel, s/n	43371	977 819360	aj.margalef@altanet.org
Ulldemolins	Pl. de l'Església, s/n	43363	977 561866	puntinfo@yahoo.es

Font: Catalunya Turisme

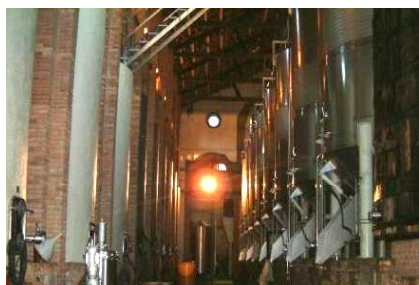
La comarca s'engloba dins la marca turística Costa Daurada i té una infraestructura turística quant a allotjaments d'hotel, pensions i turisme rural d'un total de 59 establiments i 594 places. En l'oferta hotelera de qualitat, destaca un hotel de quatre estrelles. Hi ha tres càmpings, amb un total de 341 unitats d'acampada.

OFERTA TURÍSTICA D'ALLOTJAMENT AL PRIORAT (1 de gener de 2008)

	ESTABLIMENTS	HABITACIONS	PLACES
Hotels	7	72	132
1 Estrella	3	22	44
2 Estrelles	2	28	48
3 Estrelles	1	9	18
4 Estrelles	1	13	22
Pensions	10	68	125
1 Estrella	1	8	12
2 Estrelles	9	60	113
Turisme rural	42	160	337
Allotjament rural	32	109	220
Cases de pagès	10	51	117
Càmpings*	3	341	No disponible
2a categoria	2	307	No disponible
3a categoria	1	34	No disponible

Font: Departament d'Innovació, Universitats i Empresa

*En el cas dels càmpings, el camp habitacions correspon a unitats d'acampada

Celler Cooperatiu de Falset.- Font: Ajuntament de Falset

Al Priorat, tant els establiments d'hotels i pensions, com els de turisme rural estan escampats per tota la comarca i no hi ha cap municipi que en concentri la majoria. A Gratallops hi ha tres establiments hotelers mentre que a Falset i a la Morera de Montsant n'hi ha dos a cadascun. A Cornudella de Montsant hi ha deu establiments de turisme rural, a Torroja del Priorat n'hi ha vuit, a Porrera n'hi ha sis, a Marçà i a la Bisbal de Falset hi ha tres establiments d'aquest tipus a cadascun. Els càmpings són a Cornudella de Montsant, Poboleda i Ulldemolins.

Quant a l'oferta complementària de restauració, a la comarca hi ha quinze restaurants i vint-i-tres restaurants bar.

Tot i que el Priorat no és una comarca on el sector de serveis estigui fortament desenvolupat, l'activitat turística té un gran potencial, que es basa en els atractius naturals, històrics, culturals i gastronòmics.

La cartoixa d'Escaladei reuneix alguns d'aquests elements i per això és un dels reclams turístics més importants del Priorat. Va ser fundada al segle XIII i fou la primera de la península Ibèrica. Durant l'edat mitjana va aconseguir un considerable poder polític i econòmic, derivat de les extenses possessions que tenia. Al llarg dels segles, les diverses zones que constituïen el priorat de la cartoixa, van ser també baronies i comtats, els límits dels quals anaven canviant a mesura que canviaven de mans, però el priorat es mantenia intacte. Juntament amb això, si afegim que en el període de màxim esplendor d'Escaladei (segles XIII a XVIII) aquest va ser un important centre d'art i de cultura, s'entén perfectament la importància que va tenir la cartoixa per a la gent de la comarca.

El patrimoni artístic, els documents i els fons de biblioteca van ser destruïts arran dels moviments anticlericals que van aparèixer a la zona a meitat del segle XIX, però avui dia encara hi ha les ruïnes, que estan declarades monument històric-artístic i són molt interessants. La portalada neoclàssica de la cartoixa i algunes antigues dependències cartoixanes, amb la imatge de la Mare de Déu restituïda recentment, són les restes que es poden visitar i que permeten endevinar la grandesa que tingué al seu dia la cartoixa.

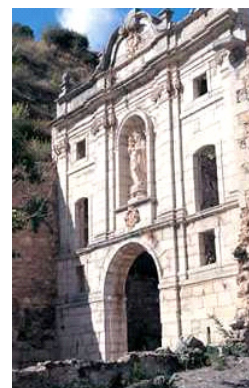

Verema al Priorat.- Font: Palau Robert

Cal també dir que la cartoixa d'Escaladei fomentà des de sempre el conreu de la vinya, fins al punt que el vi sempre ha tingut molta importància en aquesta comarca, el nom de la qual s'associa automàticament a un bon vi. Els vins més apreciats de la DO Priorat són els negres de criança, de cos i graduació alta i amb un color intens. Les finques on hi ha aquestes vinyes solen ser amb gran pendent i, per tant, de mecanització difícil. És per això que la producció d'aquests vins no pot ser gaire elevada.

El bon vi sempre ha d'acompanyar un bon menjar, i és per això que la gastronomia de la comarca és de gran qualitat. Entre els plats més típics cal destacar les truites amb suc a la cassola, acompanyades amb fesols, espinacs o patates. Altres plats tradicionals són les crestes de la Figuera, la truita pobolenca, crespells amb arengada, arengada amb raïm, el còc de farina oli i sucre, el còc amb recapte, les coques maurades, les ensaginades, els bunyols (orelletes), els canuts de Nadal, el pa de figa i el *mostillo*.

Una altra bona excusa per acostar-se a la comarca és per conèixer el seu patrimoni natural. Les muntanyes de Prades, la Serra de Llaberia, les Serres de Pradell-l'Argentera (compartides amb les comarques veïnes) i, sobretot, la Serra del Montsant són espais ben coneguts i apreciats pels grups i centres excursionistes de Catalunya, que els han tingut sempre en gran estima. Aquestes muntanyes, tot i que són d'alçada modesta, tenen impressionants cingleres i roquissars. La mola de Colldejou, a la línia divisòria amb la comarca del Baix Camp, és el lloc ideal per contemplar les sortides del sol: a l'estiu, a trenc d'alba, hi pugen els excursionistes per gaudir de l'espectacle que, vist des d'aquest indret, és especialment màgic. El congost de Fraguerau, a la Vall del Silenci, és un altre indret que no es pot perdre el bon excursionista.

Portalada de la Cartoixa d'Escaladei.- Font: Palau Robert

No es pot acabar la ruta per la comarca sense haver passat pel cap comarcal, Falset. Una passejada per Falset ha de tenir sempre una aturada al castell romànic, que fou bastit per Albert de Castellvell i posteriorment esdevingué residència dels comtes de Prades, a les restes de les muralles amb el Portal del Bou, al museu instal·lat al palau dels comtes d'Azara, a l'edifici de l'ajuntament, que és un antic palau dels ducs de Medinaceli, a la plaça porticada de la Quartera, al celler cooperatiu modernista del municipi, que fou obra de Cèsar Martinell, a l'ermita de Sant Gregori, situada en un paratge d'excel·lent bellesa, i a la Font Vella.

PODEU TROBAR MÉS INFORMACIÓ SOBRE LA COMARCA A LES PÀGINES SEGÜENTS

Ajuntament de Falset	http://www.falset.net
Ajuntament de Vandellòs i Hospitalet de l'Infant	http://www.vandellos-hospitalet.org
Catalunya Turisme	http://www.catalunyaturisme.com
Comarcàlia	http://www.comarcalia.com
Consell Comarcal de Baix Camp	http://www.baixcamp.cat
Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural	http://www.gencat.cat/darp
Fires i Festes	http://www.firesfestes.com
Institut d'Estadística de Catalunya	http://www.idescat.cat
Palau Robert. Centre d'Informació de Catalunya	http://www.gencat-cat/palaurobert
Patronat de Turisme de la Diputació de Tarragona	http://www.costadaurada.org
Portal del Priorat	http://www.prioratdigital.com
Sistema d'Informació d'Administració Local	http://www.municat.net
Unió de Pagesos de Catalunya, Agroturisme	http://www.agroturisme.org

Textos:
Jordi Costa Palou
Eva M. Ferrer Domènech
Meritxell Llorente Briones
Raquel Marín López
Eva Ros Marimon

Darrera actualització:
Juny de 2008